

RZECZPOSPOLITA
POLSKA

Urząd Patentowy
Rzeczypospolitej Polskiej

(12) **OPIS OCHRONNY**
WZORU UŻYTKOWEGO (19) **PL** (11) **72125**

(21) Numer zgłoszenia: **127838**

(22) Data zgłoszenia: **29.11.2018**

(13) **Y1**

(51) Int.Cl.
C01B 25/12 (2006.01)
C01B 25/24 (2006.01)

(54)

Komora do spalania fosforu białego

(43) Zgłoszenie ogłoszono:

01.06.2020 BUP 12/20

(45) O udzieleniu prawa ochronnego ogłoszono:

30.08.2021 WUP 22/21

(73) Uprawniony z prawa ochronnego:

ALVENTA SPÓŁKA AKCYJNA, Alwernia, PL

(72) Twórca(y) wzoru użytkowego:

DAMIAN MILDE, Rzezawa, PL

LESZEK URBAŃCZYK, Chrzanów, PL

MICHAŁ OCHMAN, Barwałd Dolny, PL

MARCIN FIGURA, Kraków, PL

PL 72125 Y1

Opis wzoru

Rozwiązanie według wzoru użytkowego dotyczy komory do spalania fosforu białego przy czym komora wyposażona jest w obrotowe palenisko, dysze powietrzne oraz układ dławicowy.

Rozwiązanie związane jest z dziedziną chemii przemysłowej.

W stanie techniki znane są rozwiązania konstrukcyjne stosowane do spalania fosforu w atmosferze powietrza. Na przykład w amerykańskim zgłoszeniu patentowym US3598525A ujawniono rozwiązanie zawierające elementy służące do ciśnieniowego wypływu fosforu przez palniki dyfuzyjne. W rozwiązaniu tym zdyspergowana mieszanka fosforowo-powietrzna wypływając z palnika ulega samoistnemu zapaleniu. Z kolei amerykańskie zgłoszenie patentowe US4219533A ujawnia, że gazy procesowe w komorze do spalania fosforu osiągają bardzo wysoką temperaturę w zakresie od 1200 do 1600°C i wymagają przed opuszczeniem komory spalania schłodzenia do temperatury bliskiej temperatury kondensacji pięciotlenku fosforu(V). Efektywność chłodzenia uzależniona jest od obecności wilgoci w powietrzu kierowanym do spalania. W znanych rozwiązaniach, ujawnionych między innymi w zgłoszeniu amerykańskim US4603039A, zalecane jest stosowanie głęboko osuszonego powietrza o punkcie rosy około -70°C. Wilgoć wnoszona z powietrzem do spalania powoduje powstawanie na powierzchniach chłodzących gorących kwasów polifosforowych utrudniających wymianę ciepła oraz wywołujących silną korozję stali.

Z kolei z opisu chińskiego wzoru użytkowego CN206799171U znany jest umieszczony w komorze paleniskowej palnik dyfuzyjny do spalania fosforu, który obejmuje zewnętrzną rurkę, wewnętrzną rurkę z fosforem, płaszcz wodny do podgrzewania stopionego fosforu, oraz dyszę dyfuzyjną w której następuje zmieszanie stopionego fosforu z powietrzem, otrzymana w palniku mieszanina rozpylana jest w komorze spalania.

Pomimo znanych w stanie techniki konstrukcji komór do palenia fosforu wyposażonych w układy do jego spalania, wciąż poszukuje się rozwiązań konstrukcyjnych, które zapewniłyby optymalizację procesu spalania, w tym obniżenie temperatury spalania, zwiększenie wydajności procesu oraz jakość uzyskiwanego produktu.

Celem rozwiązania według wzoru użytkowego było opracowanie komory do spalania fosforu, w której następowałoby pełne jego spalanie w niższej temperaturze, tj. temperaturze gazów procesowych poniżej 600°C, co wpływa na łatwiejszą kondensację pięciotlenku fosforu(V) przy zachowaniu wydajności procesu.

Istotą rozwiązania według niniejszego wzoru użytkowego jest komora do spalania fosforu białego obejmująca zbiornik, zwłaszcza o cylindrycznym przekroju poprzecznym, posiadający pokrywą przechodzącą w kolektor gazów procesowych, przy czym komora wyposażona jest w palenisko i układ doprowadzania fosforu, charakteryzująca się tym, że palenisko jest ruchome obrotowo, a ponad paleniskiem przy jego górnej krawędzi umieszczone jest ujęcie układu doprowadzającego stopiony fosfor, przy czym w obwodzie zbiornika znajdują się lance powietrzne do dostarczania sprężonego powietrza. Stopiony fosfor wylewa się na powierzchnię paleniska z określoną szybkością, tak aby tworzyć płaską taflę ciekłego fosforu umożliwiającą jego równomierne spalanie. Ściany komory według wzoru mogą być pokryte izolacją termiczną.

Korzystnie, gdy w obwodzie zbiornika komory do spalania fosforu znajduje się od 3 do 7 lanc powietrznych, a także gdy lance powietrzne umieszczone są na obwodzie zbiornika na wysokości pomiędzy postawą komory a górną krawędzią paleniska.

Szczególnie korzystnie, gdy lance są umieszczone pod kątem 20÷45°, korzystnie 40°, w stosunku do średnicy koła stanowiącego przekrój A-A poprzeczny przez komorę spalania, przy czym kąt odchylenia jest zgodny z kierunkiem obrotu paleniska. Podczas prowadzonych prac badawczych okazało się, że istotne znaczenie ma kąt ustawienia lanc, aby był zgodny z kierunkiem obrotu paleniska. Takie ustawienie lanc powoduje ruch obrotowy powietrza pomiędzy ściankami komory a paleniskiem. W wyniku zaobserwowanego zjawiska następuje chłodzenie ścian komory spalania oraz fizyczna izolacja od kontaktu z P₂O₅ co zapobiega powstawaniu korozyjnych kwasów polifosforowych na ścianach komory spalania.

Korzystnie, gdy w rozwiązaniu według wzoru użytkowego palenisko ma kształt odwróconego stożka z wierzchołkiem osadzonym na wale motoreduktora. Dzięki temu kształtowi paleniska, uzyskuje się równomierną powierzchnię spalania fosforu, co ma wpływ na uzyskiwanie pięciotlenku fosforu(V) o lepszej jakości.

Równie korzystnie, gdy do komory według wzoru zamontowany jest motoreduktor, a wał napędowy motoreduktora uszczelniony jest układem dławicowym w miejscu przejścia przez podstawę komory spalania. Układ dławicowy składa się z niewielkiej komory umiejscowionej centrycznie dookoła wału napędowego. Szczególnie korzystnie, gdy szczelina pomiędzy dławicą a wałem napędowym po zewnętrznej stronie komory spalania jest węższa o 1–2 mm od szczeliny po wewnętrznej stronie komory spalania. Układ dławicowy zapewnia powstawanie nadciśnienia w komorze dławicy, które generowane jest ciągłym dopływem sprężonego powietrza. Dzięki różnicy w wymiarze szczelin dookoła wału nadmiar powietrza uchodzi do wnętrza komory spalania, co gwarantuje jej hermetyczność oraz chłodzi powierzchnię wału napędowego i spodnią część obrotowego paleniska. W układzie dławicowym wykorzystywane powietrze pełni funkcję hermetyzującą komorę spalania, chłodzącą wał napędowy paleniska oraz wykorzystywane jest bezpośrednio do spalania fosforu.

Zaletą zastosowania komory według wzoru użytkowego w procesie otrzymywania wysokiej jakości pięciotlenku fosforu(V) jest możliwość prowadzenia procesu w relatywnie niskiej temperaturze z przedziału od 450 do 550°C przy doprowadzaniu sprężonego powietrza o punkcie rosy z przedziału od -5 do 5°C. W efekcie uzyskuje się wysoką koncentrację pięciotlenku fosforu(V) w gazach procesowych. Dodatkową zaletą rozwiązania według wzoru jest ograniczenie wydzielania się działających korozyjnie na komorę polikwasów fosforowych. Takie rozwiązanie nie wymaga stosowania chłodzenia ścian paleniska i jednocześnie ogranicza do minimum powstawanie kwasów polifosforowych, co zabezpiecza przed korozją paleniska i komorę spalania.

Przedmiot wzoru użytkowego przedstawiony jest w postaciach wykonania nieograniczających jego zakresu oraz na rysunku, na którym:

fig. 1 ilustruje przekrój podłużny przez komorę spalania według wzoru,

fig. 2 ilustruje przekrój poprzeczny przez komorę spalania według wzoru w płaszczyźnie zawierającej lance powietrzne.

Odnosząc się do fig. 1 oraz fig. 2, komora do spalania fosforu w jednej z postaci wykonania to cylindryczny zbiornik **9** z pokrywą stożkową centralnie przechodzącą w kolektor gazów procesowych **10** kierowanych do układu kondensacji pięciotlenku fosforu(V). Komora wykonana jest ze stali kwasoodpornej. Ściany zewnętrzne komory są pokryte izolacją termiczną **1**. Wewnątrz komory na jej dnie znajduje się centralnie umieszczone ruchome palenisko **7**. Palenisko obraca się w ruchu kołowym. W podstawie komory znajduje się układ doprowadzający **4** stopiony fosfor od ruchomego paleniska **7** w postaci króćca.

Do komory przyłączony jest kolektor sprężonego powietrza **3** wyposażony w lance **2** zasilające. W części cylindrycznej zbiornika **9** na wysokości krawędzi górnej paleniska **7** wbudowanych jest siedem lanc **2** powietrznych. W innej wersji rozwiązania według wzoru użytkowego stosowano także trzy lance **2**. Lance **2** służą do rozprowadzania wewnątrz komory sprężonego powietrza w sposób gwarantujący ruch wirowy gazów procesowych. Odnosząc się fig. 2, lance są umieszczone pod kątem 40°, ale mogą być umieszczone pod dowolnym kątem z zakresu: 20÷45° w stosunku do średnicy koła stanowiącego przekrój A-A poprzeczny przez komorę spalania. Układ lanc **2** zapewnia rozprowadzanie wewnątrz komory sprężonego powietrza w sposób gwarantujący ruch wirowy gazów procesowych.

W części cylindrycznej zbiornika **9** znajduje się jeden hermetyczny wziernik **8** do obserwacji wnętrza komory w czasie procesu. W pokrywie górnej umieszczony jest czujnik temperatury **11** do kontroli i sterowania temperaturą gazów procesowych.

Palenisko **7** ma kształt odwróconego stożka z wierzchołkiem osadzonym na wale motoreduktora **5**. Obroty paleniska są regulowane przemiennikiem częstotliwości, tak aby zapewnić równomierny wpływ stopionego fosforu na wewnętrzną powierzchnię paleniska **7**.

Motoreduktor **5** zamontowany jest poza komorą spalania. Wał napędowy motoreduktora **5** uszczelniony jest układem dławicowym **6** w miejscu przejścia przez podstawę komory spalania. Układ dławicowy **6** składa się z niewielkiej komory umiejscowionej centrycznie dookoła wału napędowego. Komora układu dławicowego **6** zasilana jest sprężonym powietrzem, szczelina pomiędzy dławicą **6** a wałem napędowym po zewnętrznej stronie komory spalania jest węższa o 1–2 mm od szczeliny po wewnętrznej stronie komory spalania. Rozwiązanie to zapewnia powstawanie nadciśnienia w komorze dławicy **6**, które generowane jest ciągłym dopływem sprężonego powietrza. Dzięki różnicy w wymiarze szczelin dookoła wału nadmiar powietrza uchodzi do wnętrza komory spalania, co gwarantuje jej hermetyczność oraz chłodzi powierzchnię wału napędowego i spodnią część obrotowego paleniska **7**.

Stopiony fosfor swobodnie, bezciśnieniowo wypływa na powierzchnię obracającego się paleniska z szybkością 4÷8 l/h przez układ doprowadzający **4** i samoczynnie spala się w atmosferze powietrza

dostarczanego do komory spalania poprzez system dysz z kolektora sprężonego powietrza o ciśnieniu roboczym 3,5÷4,5 bar i punkcie rosy od -5°C do 5°C. W jednym z przeprowadzonych eksperymentów do komory spalania na ruchome palenisko dozowano ciekły fosfor w temperaturze 85°C w ilości 2 l/h. Szybkość ruchu paleniska ustawiono na 20 obrotów na minutę. Lance doprowadzające powietrze, w ilości 6 szt., odchyłone zostały o kąt 40° w stosunku do średnicy koła stanowiącego przekrój A-A poprzeczny przez komorę spalania, w kierunku zgodnym z obrotem paleniska. Stopniowo zwiększano ilość dozowanego fosforu utrzymując nadmiar powietrza w ilości 1,5 w stosunku do stechiometrycznego zapotrzebowania na tlen. Dzięki zastosowaniu ruchomego paleniska oraz dysz ustawionych pod kątem udało się zwiększyć maksymalną szybkość dozowania fosforu do spalania do 8 l/h, bez przegrzewania komory powyżej 600°C.

Przeprowadzono także eksperyment porównawczy dla komory spalania z nieruchomym paleniskiem. W tym przypadku do komory spalania na nieruchome palenisko dozowano ciekły fosfor w temperaturze 85°C w ilości 2 l/h. Powietrze do spalania dostarczano za pomocą 6 lanc ustawionych prostopadle do środka komory. Stopniowo zwiększano ilość dozowanego fosforu utrzymując nadmiar powietrza w ilości 1,5 w stosunku do stechiometrycznego zapotrzebowania na tlen. Przy osiągnięciu szybkości dozowania 5 l/h fosforu zaobserwowano przegrzewanie się komory spalania do temperatury powyżej 600°C co jest zjawiskiem niekorzystnym ze względu na wytrzymałość mechaniczną i korozyjną stali.

Zastrzeżenia ochronne

1. Komora do spalania fosforu białego obejmująca zbiornik, zwłaszcza o cylindrycznym przekroju poprzecznym, posiadająca pokrywą przechodzącą w kolektor gazów procesowych, przy czym komora wyposażona jest w palenisko i układ doprowadzania fosforu, **znamienna tym**, że palenisko (7) jest ruchome obrotowo, a ponad paleniskiem (7) przy jego górnej krawędzi umieszczone jest ujęcie układu doprowadzającego (4) stopiony fosfor, przy czym w obwodzie zbiornika (9) znajdują się lance (2) powietrzne do dostarczania sprężonego powietrza.
2. Komora do spalania fosforu według zastrz. 1, **znamienna tym**, że w obwodzie zbiornika (9) znajduje się od 3 do 7 lanc (2) powietrznych.
3. Komora do spalania fosforu według zastrz. 1 lub 2, **znamienna tym**, że lance (2) powietrzne umieszczone są na obwodzie zbiornika (9) na wysokości pomiędzy postawą komory a górną krawędzią paleniska (7).
4. Komora do spalania fosforu według któregośkolwiek z zastrz. 1–3, **znamienna tym**, że lance (2) są umieszczone pod kątem 20÷45°, korzystnie 40°, w stosunku do średnicy koła stanowiącego przekrój A-A poprzeczny przez komorę spalania, przy czym kąt odchylenia jest zgodny z kierunkiem obrotu paleniska.
5. Komora do spalania fosforu według zastrz. 1, **znamienna tym**, że palenisko (7) ma kształt odwróconego stożka z wierzchołkiem osadzonym na wale motoreduktora (5), przy czym kąt paleniska zmierzony pomiędzy osią poziomą komory spalania a krawędzią stożka paleniska (7) powinien wynosić minimum 20°, korzystnie 25÷45°.
6. Komora do spalania fosforu według zastrz. 1 albo 6, **znamienna tym**, że do komory spalania zamontowany jest motoreduktor (5), a wał napędowy motoreduktora (5) uszczelniony jest układem dławicowym (6) w miejscu przejścia przez podstawę komory spalania, przy czym układ dławicowy (6) składa się z niewielkiej komory umiejscowionej centrycznie dookoła wału napędowego, a szczelina pomiędzy dławicą a wałem napędowym po zewnętrznej stronie komory spalania jest węższa o 1–2 mm od szczeliny po wewnętrznej stronie komory spalania.

Rysunki

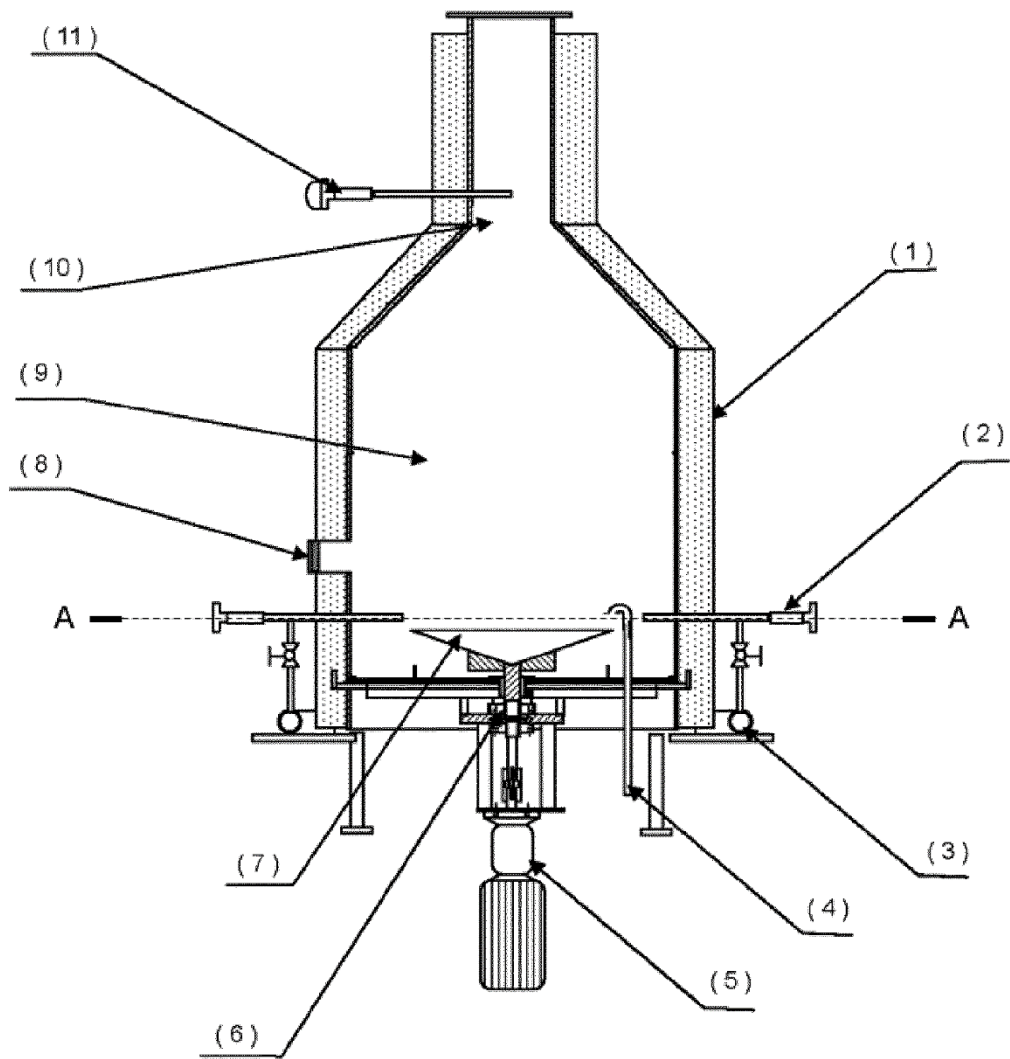

Fig. 1

A - A

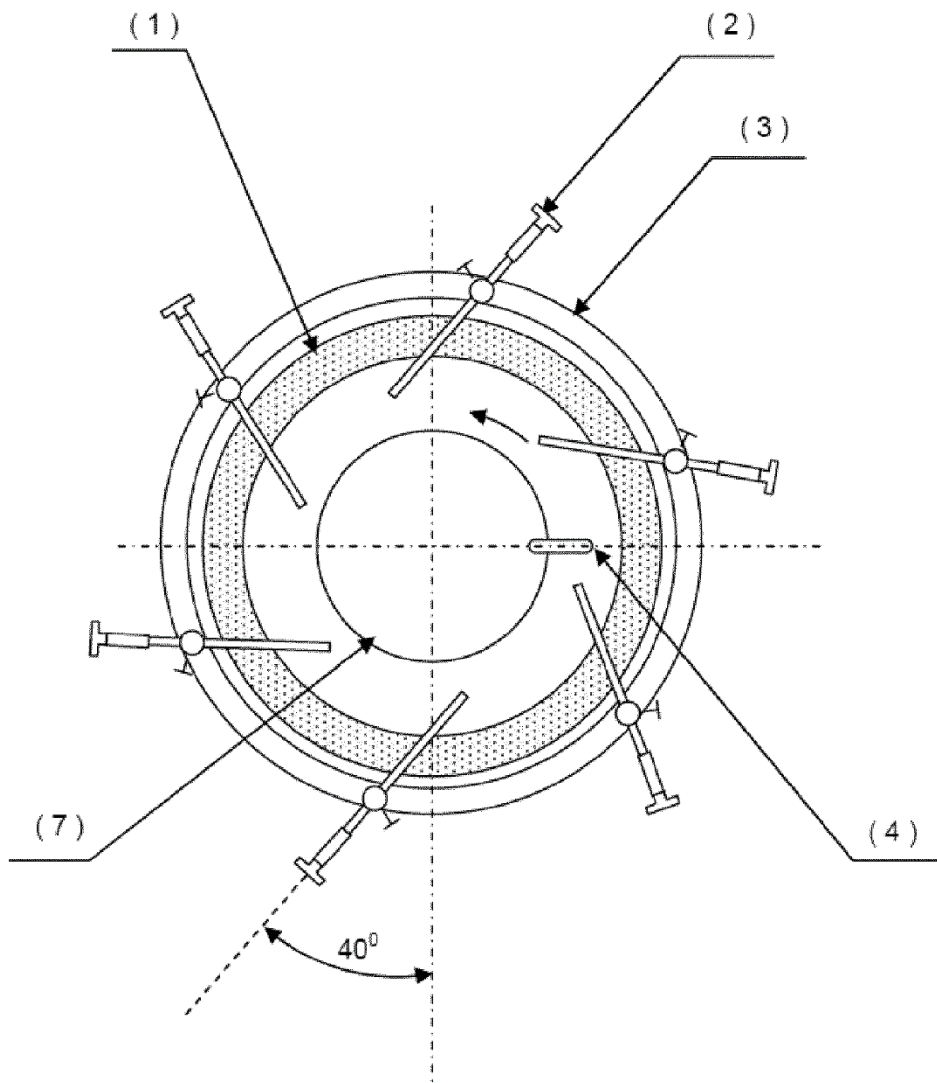

Fig. 2